

INDUSTRIA MATERILOR DURE ANIMALE DIN SITUL MEZOLITIC DE LA ALIBEG (JUD. CARAȘ-SEVERIN)

Monica MĂRGĂRIT^a, Adina BORONEANȚ^b

^a Universitatea Valahia din Târgoviște; e-mail: monicamargarit@yahoo.com

^b Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan”, București; e-mail: boro30@gmail.com

Keywords: Mesolithic, Iron Gates, antler, bone, *Sus scrofa* tusk

Abstract: The Mesolithic settlements in the Iron Gates have yielded rich assemblages of antler, bone and *Sus scrofa* canines, exemplified here by the site of Alibeg (Romania). These raw materials represent for the Iron Gates region, a hallmark of local Mesolithic. The typological categories identified are bevelled tools, scrapers, preforms and blanks. Debitage remains are also present, indicating on-site raw material processing. All three categories of raw materials were readily available from the animals that were killed, and analysis of the faunal remains identified a *Cervus elaphus* and *Sus scrofa* bones within the mammalian assemblage. Our study aimed to identify the transformation pattern of antler, bone and tusk and the functional marks, which could offer clues to the way in which the pieces were used. Ethnographical studies suggest wood and hide processing as the main activities performed with such tools.

Cuvinte-cheie: mezolitic, Porțile de Fier, corn, os, colț de mistreț

Rezumat: Siturile mezolitice din zona Porțile de Fier au produs colecții foarte bogate din piese de corn, os și colț de mistreț exemplificate în articolul de față prin cea de la Alibeg (România). Aceste tipuri de materii prime sunt elemente definitorii pentru mezoliticul local. Categoriile tipologice identificate sunt dălți, raclaore, preforme și suporturi. Au fost identificate și resturi de debitaj, indicând prelucrarea in situ. Toate cele trei tipuri de materii prime puteau fi obținute de la animalele vâdate, iar analiza faunistică a indicat prezența speciilor *Cervus elaphus* și *Sus scrofa* în materialul faunistic. Studiul nostru urmărește să identifice atât pattern-urile transformaționale ale cornului, osului și colțului de mistreț, cât și stigmatele funcționale care pot oferi indicii asupra modului în care au fost utilizate aceste unelte. Studiile etnografice au sugerat pentru aceste tipuri de piese utilizarea lor în prelucrarea lemnului și a pieilor de animale.

INTRODUCERE

Situl arheologic de la Pescari – Alibeg (jud. Caraș-Severin, Fig. 1) se află în zona din amonte a regiunii Porțile de Fier, la cca 10 km mai jos de insula Moldova Veche, la vărsarea pârâului Alibeg în Dunăre. Resturi de locuire au fost identificate pe malul de vest al pârâului, în zona inundabilă localizată între fluviu și malul mai înalt pe care se afla fosta șosea ce mergea spre Moldova Veche.

Cele opt secțiuni cercetate de V. Boroneanț (numerotate de la SI la SVIII) acopereau o suprafață totală de cca 95,5 m², una singură continuându-se și în zona malului înalt al Dunării (SII – Fig. 2, 3). Cercetarea a încetat înainte de a fi atins patul de bolovani al fluviului, ca urmare a creșterii nivelului Dunării prin crearea lacului de acumulare de la Porțile de Fier I.

În stratigrafia generală a sitului (atât cât a fost cercetată - Boroneanț 2000; Boroneanț 2012), au fost evidențiate patru tipuri de depuneri de sol (Fig. 4): humus recent spălat de ape (steril arheologic), strat nisipos gălbui de proveniență probabil aluvionară (care conținea și sporadice fragmente ceramice neolitice timpurii), sol negru-brun bine consolidat (ce conținea urmele de locuire mezolitice, cu două etape de locuire – după V. Boroneanț) și un sol galben-brun cu concrețiuni calcaroase, steril arheologic.

Complexele arheologice identificate (două locuințe, trei vetre și trei aglomerări de material litic – Fig. 2) au fost atribuite mezoliticului final, pe baza inventarului arheologic și a tipologiei vetrelor și locuințelor (Boroneanț 2000; Boroneanț 2012). Fără a exclude și o posibilă locuire neolitică timpurie a sitului, prezența unor fragmente ceramice (mai ales în nivelul gălbui aluvionar – Boroneanț 2012) s-ar explica prin depunerea lor de către Dunăre, într-un moment de inundație legat probabil de evenimentul climatic centrat în jurul datei de 8200 cal BP. Inundații succesive ale malului fluviului într-un interval de timp de cca 300–400 de ani pe durata acestui episod de răcire ar explica și abandonul locuințelor de către comunitatea mezolitică, umplerea rapidă a complexelor cu solul de tip menționat mai sus și existența materialului ceramic rulat, într-un moment în care prezența unor elemente ale pachetului neolitic în zonă a fost deja sugerată (Bonsall 2008; Boric 2011; Boroneanț 2012).

Singura dată ¹⁴C (Bln-1193) obținută pe o mostră de cărbune prelevat din vatra V1 a locuinței C1 (Fig. 2, 3) indică un episod de locuire la 7195±100 BP (6210–5988 cal BC, probabilitate 68,2 % , 6336–5846 cal BC, probabilitate 95,4 % - Boric 2011), confirmând încadrarea sitului în mezoliticul final (Boroneanț 2012).